

Splittrad marknad och lågt risktagande
Svenskarnas sparande och pension 2019

Inledning

Vikten av privat sparande för att trygga sin egen framtid och sitt liv som pensionär ökar. Trots politiska initiativ för att höja pensionerna, sänka skatten och senarelägga pensionsåldern kvarstår det faktum att den allmänna pensionens kompensationsgrad, andel av slutlönen, sjunker. Sparande utanför det allmänna pensionssystemet, inte minst tjänstepension och privat pensionssparande, blir allt viktigare och representerar en allt större del av den totala inkomsten som pensionär. Den här rapporten undersöker hur svenskarna sparar och deras attityder till risk avseende långsiktigt sparande allmänhet och pensionssparande i synnerhet.

När den framtida inkomsten beror på hur den enskildes sparande har placerats skapar det många möjligheter, men det finns också risker att ta hänsyn till. Den risk det ofta pratas om är risken att kapitalet går förlorat i allt för vidlyftiga investeringar eller risken att för mycket av kapitalet försvinner i avgifter. När vi ser närmare på hur svenskarna har sitt sparande är det dock en annan risk som är betydligt mer överhängande. Risken att ta för lite risk och därmed få för lite avkastning från sitt sparande.

Data i denna rapport

Den här rapporten baseras på en undersökning genomförd av Novus bland 1064 svenskar. Urvalsgruppen är svenskar i arbetsför ålder, 20-67 år.

Sparande och pension: En marknad med tydliga vinnare och förlorare

Kunderna på dagens marknad för sparande och pension kan delas in i två tydliga grupper. De som är insatta och de som kan sägas befinna sig i ett finansiellt utanförskap.

Insatta sparare

Vinnarna består av sparare som är aktiva i sitt sparande, vet hur de sparar, anser att de har god kunskap om sin pension, och känner sig trygga inför pensionen. Den här gruppen har också i stor utsträckning tillgång till rådgivning. De som har någon form av rådgivare, oavsett om detta är via arbetsgivaren, banken, facket eller på annat sätt är mer aktiva och känner sig mer trygga med sitt sparande trots att de har högre risk i sparandet genom en högre andel sparande i aktier och aktiefonder.

Sparare i finansiellt utanförskap

Den andra gruppen består av sparare som är mer passiva i sitt sparande. De använder ofta sparkonto för långsiktigt sparande och vet inte var de har sitt pensionssparande. De anger själva att de har dålig kunskap om sitt sparande och har inte tillgång till rådgivare.

Kunskap och aktivitet kring det egna sparandet är nära kopplat till parametrar som utbildning och inkomst. De grupper som har lägst inkomst och därmed lägst avsättning till pension, för vilka sparandet på marginalen kan göra skillnad, är också de grupper som mest undviker risk och placerar sitt sparande i sparformer med låg, om någon, avkastning.

Sammantaget blir bilden en ojämlik marknad där en grupp har stort underskott av kunskap och stöd, medan den andra gruppen, känner sig mer nöjd och trygg.

Tjänstemän, höginkomsttagare
och män

Låginkomsttagare, unga
och kvinnor

Sparar långsiktigt
i aktiefonder

Pensionssparar i
aktiefonder

Sparar långsiktigt
på sparkonto

Vet inte hur de
pensionssparar

Har rådgivare

God kunskap

Ingen rådgivare

Saknar god
kunskap

Aktiva
pensionssparare

Trygga inför
pensionen

Passiva
pensionssparare

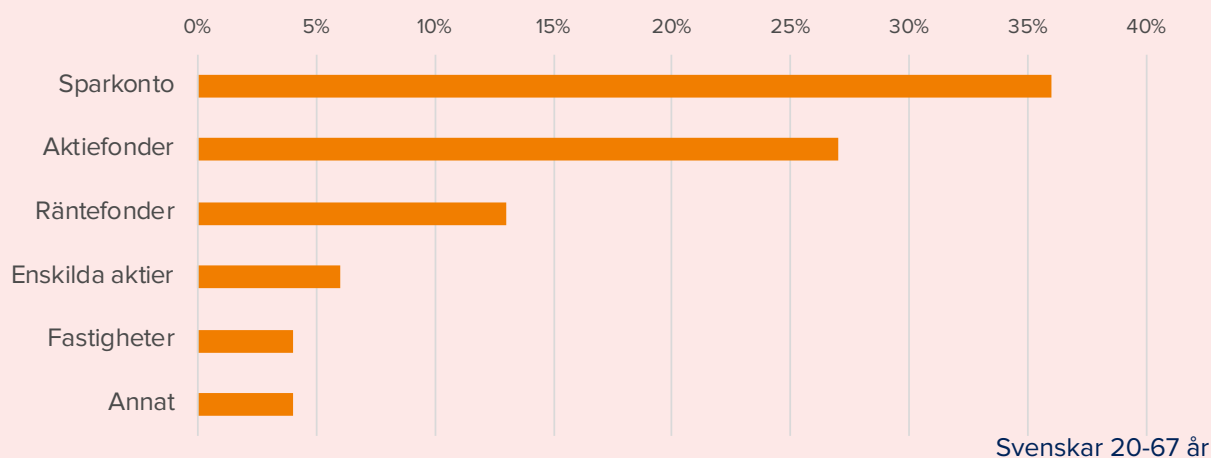
Oroar sig inför
pensionen

Vanligaste sparformen: sparkonto

De svenska hushållens finansiella tillgångar uppgick vid utgången 2018 till ca 13 000 mdr¹ varav knappt 2 000 mdr förvarades på någon form av inlåningskonto. De innebär att ca 14 procent av hushållens samlade finansiella sparande finns på sparkonto, en andel som varit relativt konstant över tid. Även om inte mer än 14 procent av svenskarnas totala kapital finns på sparkonto, är sparkontot den vanligaste sparformen för många fler svenskar. 36 procent av alla svenskar anger sparkontot som den huvudsakliga sparformen för sitt långsiktiga sparande.

Drygt en fjärdedel av svenskarna har sitt långsiktiga sparande primärt i aktiefonder och ytterligare 6 procent sparar i enskilda aktier. 13 procent anger att de primärt sparar långsiktigt i räntefonder, medan en tredjedel av svenskarna sparar i aktiefonder eller enskilda aktier.

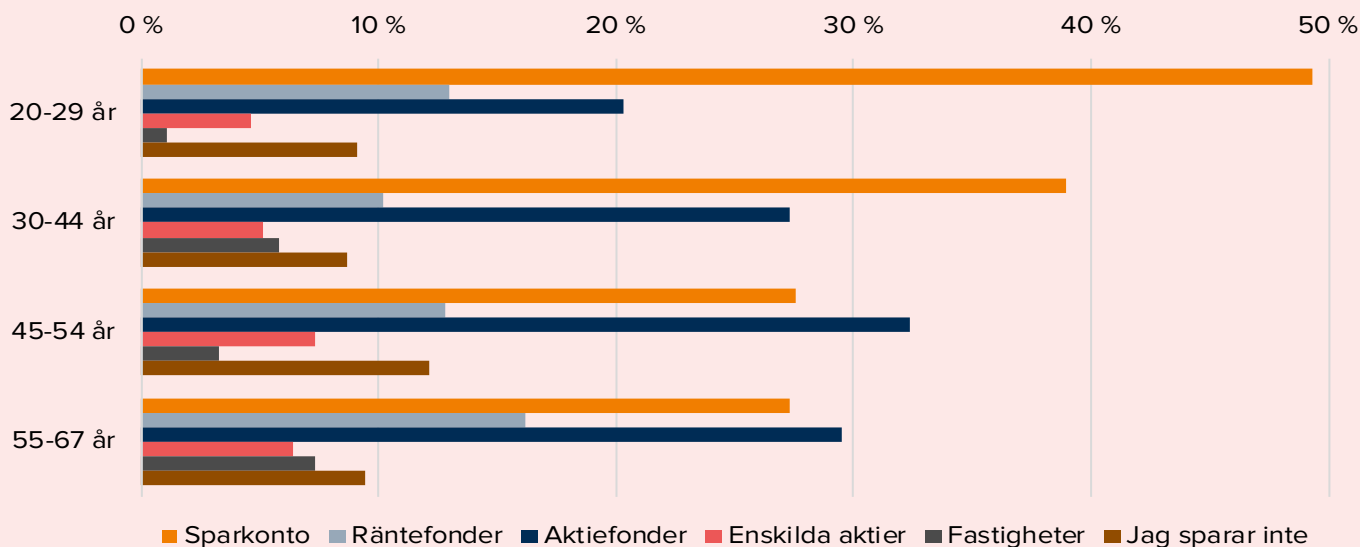
Var har du huvuddelen av ditt sparande?

Ungdomar sparar mest

Totalt anger 87 procent av svenskarna att de sparar långsiktigt och skillnaden mellan olika åldrar är små. Åldersgruppen 20-29 år är den grupp där flest anger att de sparar långsiktigt. 89 procent i åldersgruppen sparar, primärt på sparkonto. Åldersgruppen 45-54 år är den grupp som sparar minst, men sparar mest i aktiefonder.

Var har du huvuddelen av ditt långsiktiga sparande? - Olika ålderskategorier

¹ SCB Sparbarometern

Kvinnor, yngre och låginkomsttagare sparar mest på sparkonto

Skillnaderna mellan hur olika grupper sparar är stora. De grupper som främst sparar på sparkonto är yngre, låginkomsttagare, kvinnor och arbetare. Samtliga dessa grupper är signifikant överrepresenterade när det gäller sparkonto som primär sparform för långsiktigt sparande.

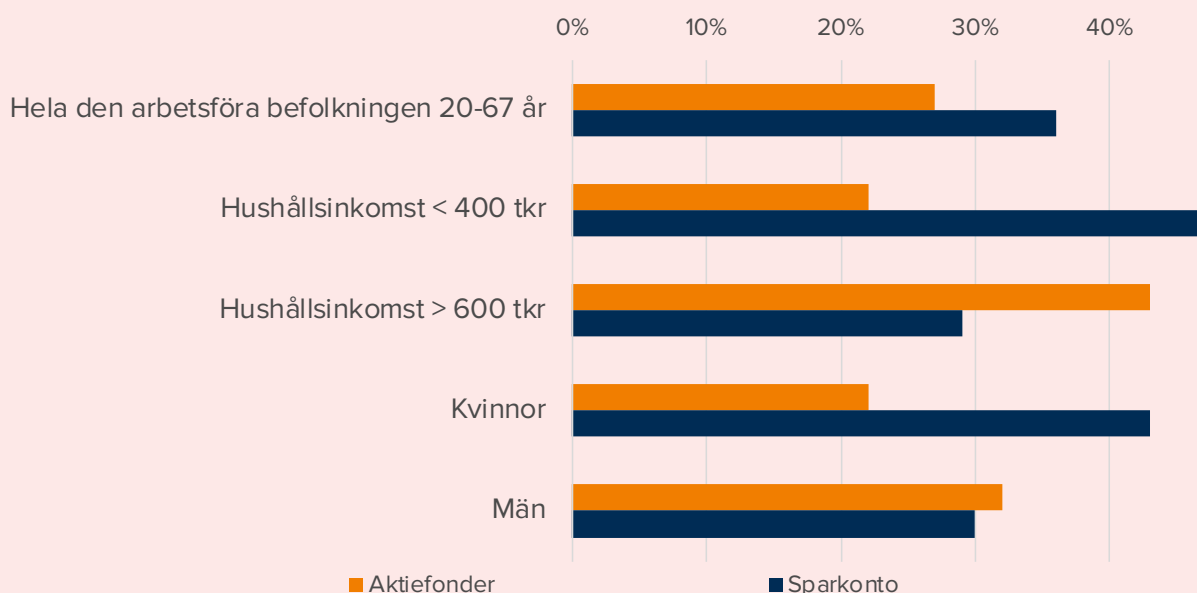
De grupper som sparar minst på sparkonto är män, åldersgruppen 45+, tjänstemän och personer med en årslön över 600 000.

9 av 10
i åldersgruppen 20-29 år
sparar långsiktigt

Män och höginkomsttagare sparar mest i aktiefonder

De grupper som är underrepresenterade inom sparande på sparkonto är genomgående överrepresenterade inom sparande i aktiefonder, medan övriga sparformer inte varierar mot varandra på samma sätt.

Var har du huvuddelen av ditt sparande?

Även i den inkomstgrupp där flest har huvuddelen av sitt sparande i aktiefonder, personer med en hushållsinkomst över 600 000 kr, är det fortfarande 29 procent som har huvuddelen av sitt sparande på sparkonto.

Pensionssparande? – ”Jag vet inte”

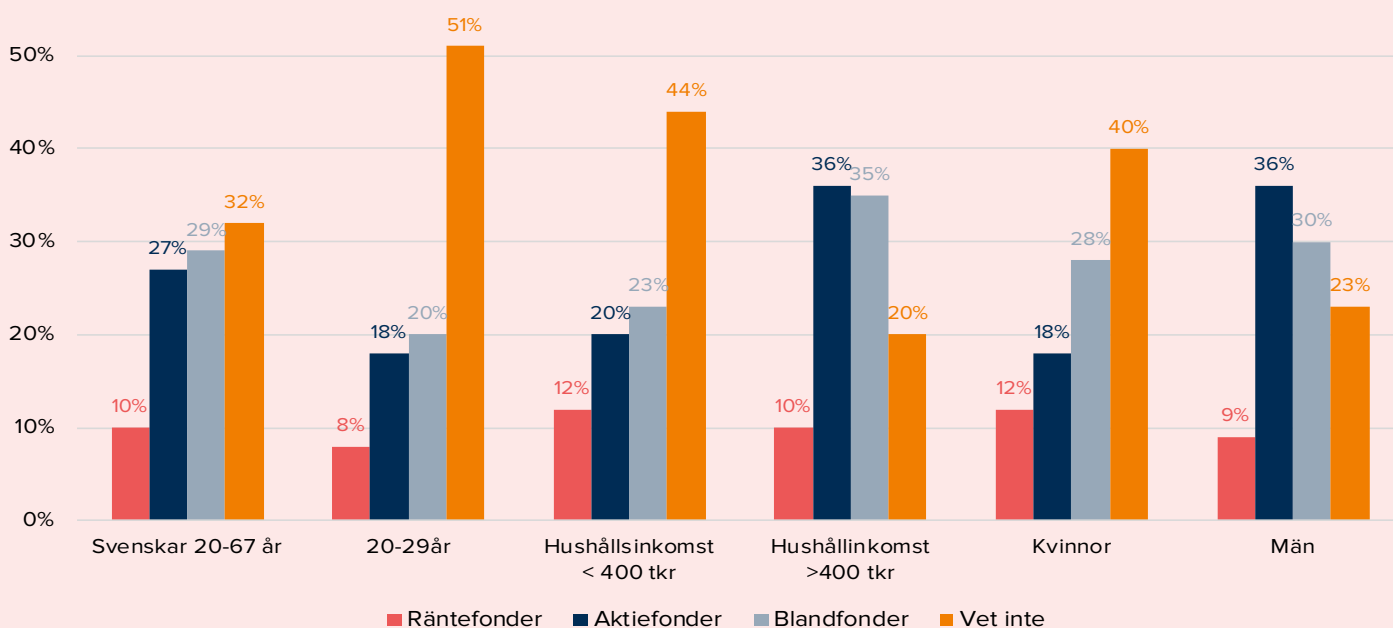
Också när det gäller pensionssparande är det få som aktivt väljer sparformer med högre risk. Det vanligast svaret på frågan om var man har huvuddelen i sitt pensionssparande är ”vet inte”, en tredjedel av svenskarna vet inte hur deras pensionssparande är placerat. Bland de som har kunskap om var de sparar är blandfonder vanligaste sparformen.

37%

i åldersgruppen 30-44 år har större delen av sitt pensionssparande i räntefonder eller blandfonder

Mönstret i skillnader mellan hur olika grupper pensionssparar påminner om det som gäller för det långsiktiga sparandet generellt. Endast 18 procent av kvinnorna anger att de har sitt pensionssparande i aktiefonder. Bland män är det det dubbla, 36 procent har valt aktiefonder. Kvinnor är också överrepresenterade bland dem som inte vet hur deras pension förvaltas. 4 av 10 kvinnor anger att de inte känner till var deras pensionssparande finns, medan 3 av 4 män vet hur deras pension förvaltas. När det gäller räntefonder är åldersgruppen 55–67 år tydligt överrepresenterade. 14 procent i gruppen har sitt kapital primärt i räntefonder.

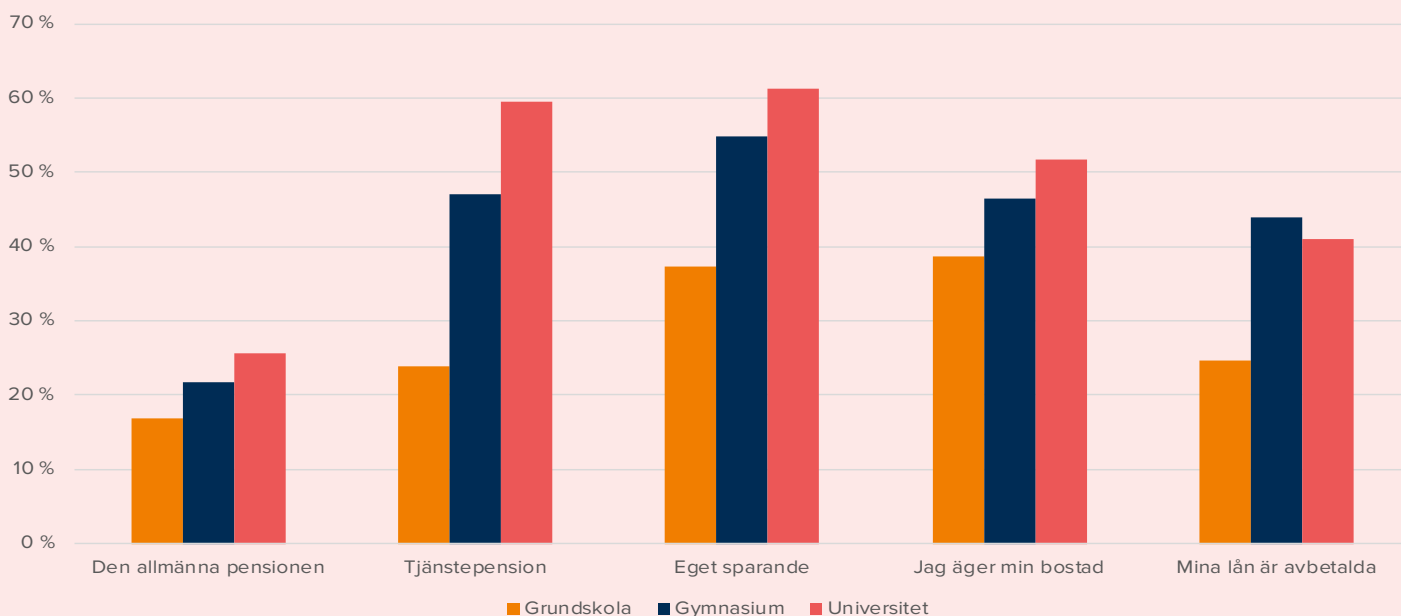
Var har du huvuddelen av ditt pensionssparande?

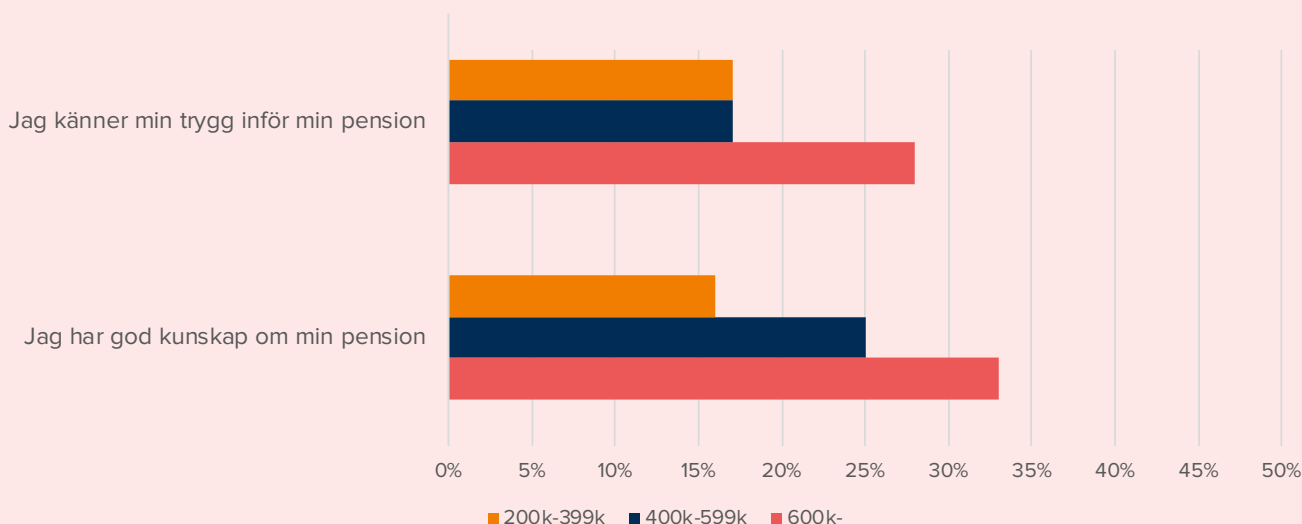
Tryggheten kommer från det egna sparandet

En av fem (20 procent) känner sig helt trygg med att kunna leva som man vill under pensionen. Tre av tio (30 procent) oroar sig för att pensionen inte alls ska räcka till. Det som främst skapar trygghet inför pensionen idag är eget sparande och en god tjänstepension, 56 procent av svenskarna anser att ett eget privat sparande gör att man känner sig trygg inför sin pension. 50 procent anser att tjänstepension skapar trygghet, medan en av fyra (25 procent) anser att den allmänna pensionen gör att man känner sig trygg inför pensionen. Yngre målgrupper har större tilltro till det egna sparandet än andra grupper, medan den äldsta målgruppen, 55–67 år, som snart ska gå i pension, har lägst tilltro inom alla områden och är också den som oroar sig mest.

Vad gör att du känner trygghet inför din pension?

Det är samma sak som får oss att känna oss trygga inför vår pension oavsett utbildningsnivå, eller inkomst. Däremot oroar sig de med lägre inkomster och lägre utbildning i större utsträckning för sig framtida pension. De med lägre inkomst och utbildning anger också att i mindre utsträckning att de har god kunskap om sin pension.

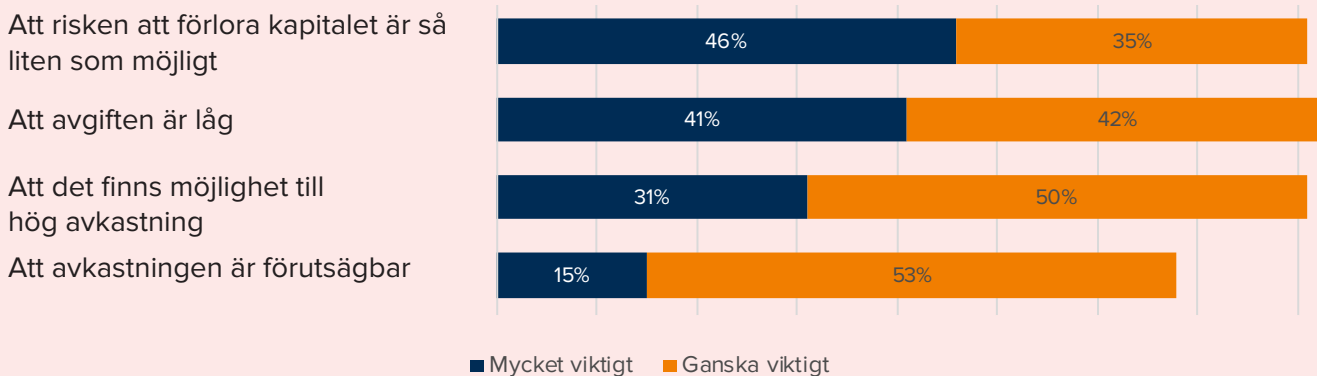

Risken med att inte ta risk

Var och en som sparar bör värdera risken med att inte ta risk, det vill säga investera i en sparform där kapitalet kan både öka och minska i värde, mot risken att förlora kapitalet. Många svenskar väljer att fokusera på att inte riskera att kapitalet sjunker i värde och väljer att sätta sitt kapital på ett sparkonto. Att inte ta risk kommer med en kostnad. Kostnaden är utebliven avkastning och ett mindre kapital vid sparhorisontens slut, eller mindre pension att leva på som pensionär. Den som tar lite mer risk och orkar hålla ut i marknadernas upp- och nedgång har historiskt sett blivit belönad med bättre avkastning och mer pengar kvar i slutändan. Priset för den bättre avkastningen är den osäkerhet man som sparare behöver leva med.

Svenskarna är ambivalenta i sitt förhållande till risk när man sparar. 8 av 10 anser att det är viktigt att risken för att förlora kapitalet är så liten som möjligt, men lika många anser att möjligheten till hög avkastning är viktigt. Vid en närmare analys ser vi dock att fler anser att det är "mycket viktigt" att risken att förlora kapitalet är så liten som möjligt (46%) jämfört med endast (31%) som anser att det är "mycket viktigt" med möjlighet till hög avkastning. Möjligtvis kan detta förklara varför risken att förlora kapital ofta går före möjligheten att få bra avkastning.

När du ska starta ett nytt sparande, hur viktigt är följande för dig?

Undersökningen visar att den som har högre inkomst oftare sparar med högre risk, det vill säga mer i aktiefonder och mindre på sparkonto. Historiskt sett har det på lång sikt alltid lönat sig att ta risk, man har fått betalt i form av högre avkastning. Därmed ökar också inkomstklyftorna mellan de som har högre och lägre inkomst över tid, inte bara på grund av själva inkomstutvecklingen, utan också på grund av hur olika grupper sparar.

Exempel

Privat sparande

Den som sparar 500 kr i månaden i tio år till 2% ränta kommer efter tio år att ha sparat ihop 64 876 kr, medan den som sparar till 6% ränta har fått ihop 79 683 kr, det vill säga 23 procent mer. 6% genomsnittlig årlig avkastning är inte orealistiskt för den som till exempel sparar i en global aktieportfölj med bra spridning. Tvärtom har aktiemarknaden i ett historiskt perspektiv oftast genererat mer än det, men priset man får betala är just att det inte finns någon garanti och man kan få leva med stora svängningar på vägen.

	Sparande per månad 500 kr	1000 kr
Kapital efter 10 år med 2% ränta ²	64 876	129 753
Kapital efter 10 år med 6% ränta ²	79 683	159 365
Kapital efter 30 år med 2% ränta ²	228 775	457 551
Kapital efter 30 år med 6% ränta ²	450 749	901 497

Tjänstepension³

Den som idag är 35 år kan se fram emot ett långt arbetsliv och att gå vid pension vid ca 70 år. Om personen har en bra tjänstepension, till exempel ITP, kan hen också se fram emot en bra inkomst från sin tjänstepension. Men även här kan de val individen gör få stora konsekvenser för hur mycket hen har kvar att leva på som pensionär. En genomsnittlig avkastning på 8% istället för 4% ger för 35-åringen 7 647 kr mer per månad som pensionär.

Åder idag	35 år
Lön idag	35 000
Planera pensionsålder	70 år
År av utbetalning	25 år
Slutlön vid pension	69 996

Genomsnittlig årlig avkastning på avsättningen till pension efter avgifter	4%	8%
Allmän pension ⁴	26 179	26 179
Tjänstepension per månad	6 218	13 865
Total bruttoinkomst per månad vid pension	32 397	40 044

² Efter beskattning enligt ISK

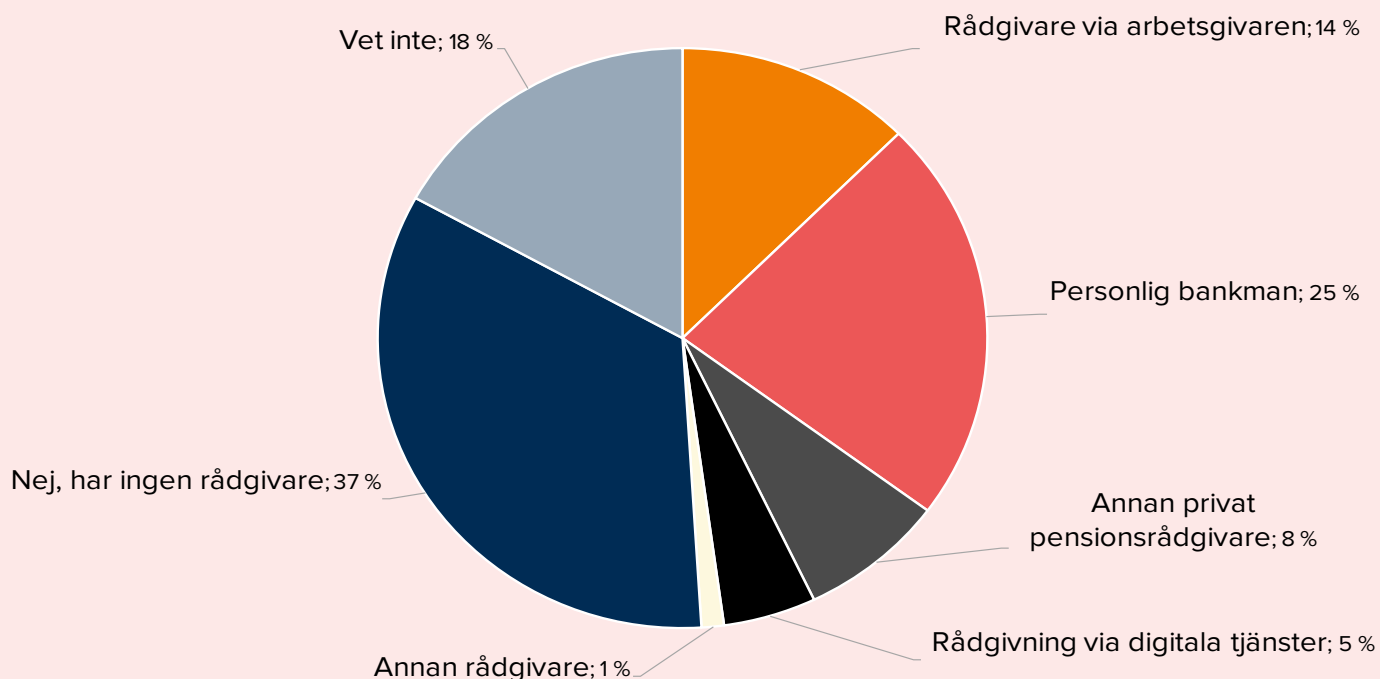
³ Antaganden: 2% årlig löneökning, storleken på avsättning till tjänstepension enligt ITP1, 2% ränta på kapitalet under utbetalning

⁴ Min Pension: Kompensationsrapporten 2018 och uppskattning Pensionsmyndigheten

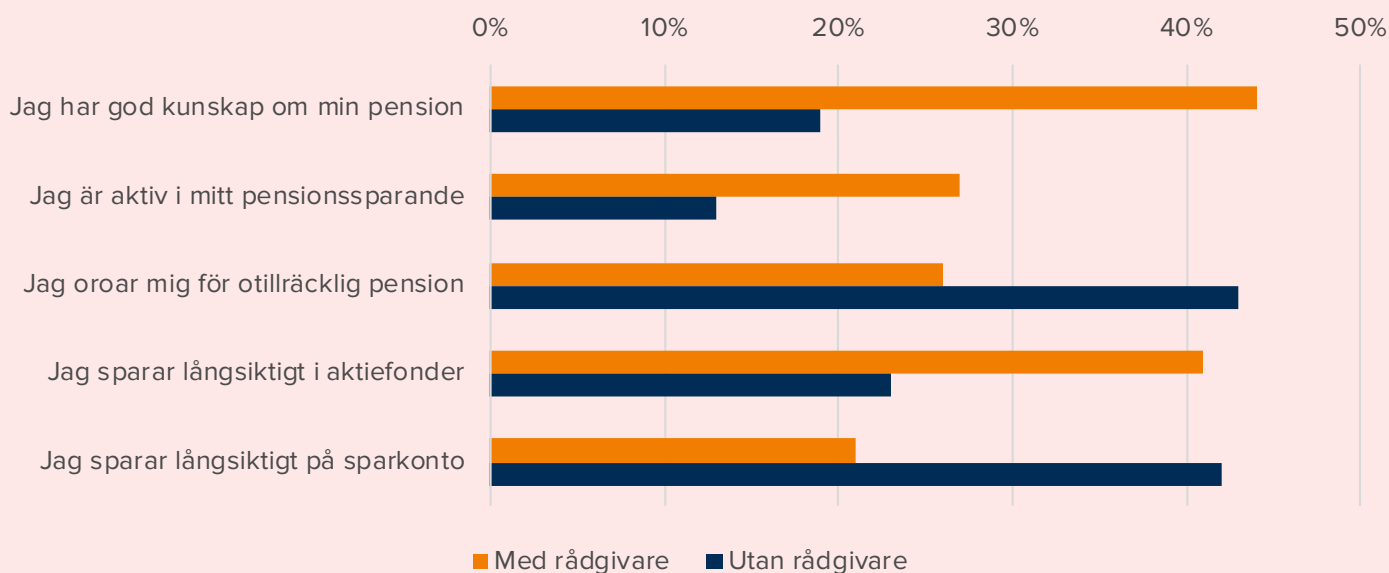
Rådgivning gör skillnad

Det finns en grupp som känner sig mer trygga än andra oavsett ålder, storleken på hushållsinkomst och kön och det är den grupp som får hjälp av en rådgivare, oavsett om detta är en privat rådgivare, rådgivare via sin bank, via arbetsgivaren, facket eller genom digitala tjänster. Ungefär hälften av alla svenskar anger att de har tillgång till någon form av rådgivare.

Har du tillgång till en rådgivare avseende din pension?

Rådgivare är vanligast förekommande i grupper med hushållsinkomst över 400 000 kronor och tjänstemän, men förekommer i alla segment. Personer med rådgivare uppger i större utsträckning att de har god kunskap om sin pension, de är mer aktiva, sparar mer i aktiefonder och känner sig mer trygga. Trots att de tar mer risk i sitt sparande

Tre råd till framtidens sparare

Ta risk

Sparkonto är i dag den vanligaste sparformen för långsiktigt sparande och det vanligaste svaret på frågan om hur det egna pensionssparandet ser ut är ”vet inte”. Som sparare kommer vi alla att behöva bli de aktiva och upplysta kunder vi har blivit inom andra områden, också på marknaden för sparande och pension, och ta ansvar för att trygga vår egen finansiella framtid. Framtidens kunder inom sparande och pension kommer att inse att det kostar också att spara med låg risk. Priset är mindre kapital sparat om tio år eller mindre kvar att leva på som pensionär.

Ta hjälp

Personer med rådgivning är mer trygga med sitt sparande, sparar mindre på sparkonto och är mer aktiva. Som bransch bör vi ta större ansvar för att tillgängliggöra rådgivning till alla. I takt med att det personliga sparandet blir allt viktigare för varje individs finansiella framtid måste vi öka möjligheterna för rådgivning som är fri från intressekonflikter och göra den tillgänglig för fler grupper. Via personlig rådgivare när det är möjligt, eller via digitala tjänster när det passar bättre. Sparande och speciellt pension är komplext. Att göra rådgivning tillgängligt för fler är viktigt för att skapa trygghet kring framtidens pensionssystem.

Ta kontroll

Svenska pensionssparare har redan insett vikten av eget sparande för att känna sig trygg inför sin pension och rankar det egna sparande som den främsta källan till tryggheten inför pensionen. I en omvärld där beroendet av det privata pensionssparande ökar och digitala tjänster möjliggör för den enskilde att inte bara få en överblick över sitt pensionssparande och få hjälp i realtid, utan också enklare utvärdera effekterna av olika val, kommer intresset, och i förlängningen tryggheten, för att ta reda på mer om den egna pensionen att öka. Marknaden tillhandahåller många lösningar och alternativ för den som inte vill vara aktiv i sitt sparande utan istället betala för att låta någon annan göra jobbet, men att vara passiv är också ett beslut och det beslutet som måste fattas.

Om Movestic

Movestic Liv & Pension är ett tjänstepensionsföretag som tillhandahåller individanpassat pensionssparande och försäkringsskydd för privatpensioner och företagare. För mer information besök www.movestic.se.

Kontakt:
Helena Olsson
Kommunikationschef

Telefon: +46704499200
Mejl: helena.olsson@movestic.se

movestic
Liv&Pension